



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2705/2022
23.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Вујичић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Војислав Р.Виденовић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 403/21 од 05.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 23.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 403/21 од 05.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Неготину П2 139/20 од 26.08.2021. године, ставом првим изреке, родитељско право над мал.дететом странака ВВ, рођеним ... године у ..., самостално ће вршити тужилац АА, као отац, те се утолико мења пресуда Основног суда у Неготину ЗП2 202/14 од 27.05.2015. године у делу изреке под II. Ставом другим изреке, утврђено је одржавање личних односа и контаката мал.ВВ са туженом ББ, као мајком, тако што ће исти код мајке проводити сваки први, трећи и пети викенд у месецу (за месеце са пет викенда), почев од петка у 17,00 часова до недеље до 20,00 часова, као и половину летњег и половину зимског распуста. Ставом трећим изреке, утврђено је да почев од 26.08.2020. године престаје обавеза тужиоца АА, утврђена правноснажном пресудом Основног суда у Неготину ЗП2 202/14 од 27.05.2015. године, којом је исти обавезан да на име свог дела доприноса издржавању мал.сина ВВ плаћа месечно износ од по 12.000,00 динара, сваког 01. до 05.-тог у месецу, тадашњој законској заступници ББ из Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да на име свог дела доприноса у издржавању мал.сина ВВ плаћа месечно износ од по 6.000,00 динара, сваког 01. до 10.-тог у месецу, за месец који је у току, преко поштанске уплатнице или на текући рачун законском заступнику мал.сина, тужиоцу АА, почев од 26.08.2020. године, као дана подношења тужбе, па убудуће, док таква обавеза траје, не буде укинута или измењена, с тим што ће доспеле, а неисплаћене рате исплатити једнократно, док се тужбени захтев за исплату преко досуђеног, а до траженог

месечног износа од по 12.000,00 динара, одбије као неоснован. Ставом петим изреке (погрешно означен као став IV), констатовано је повлачење предлога за издавање привремене мере у овој правној ствари. Ставом шестим изреке (погрешно означен под V), обавезана је тужена да тужиоцу на име парничних трошкова исплати износ од 47.437,50 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 403/21 од 05.10.2021. године, одбијена је, као неоснована, жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке и у ставу шестом изреке, (означеном као став V).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) у вези члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности. Ревизијом тужене указује се на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 6, 8, 10, 11, и 12. ЗПП, због којих се сагласно одредби члана 407. ЗПП, ревизија не може изјавити. Неосновани су ревизијски наводи да другостепени суд није ценио жалбене наводе тужене у односу на истицање битне повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП, с обзиром да је другостепени суд правилно закључио да у поступку није учињена наведена повреда поступка будући да се ради о спору ради измене одлуке о вршењу родитељског права, уређењу личних односа и издржавању, те чињеница да већ постоји правноснажна судска одлука о наведеном, не значи да није дозвољена могућност измене постојеће одлуке уколико се измене битне околности односно испуне за то законом прописани услови.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужена су били у браку из ког имају двоје заједничке деце и то сина ГГ, који је рођен ... године и сина мал. ВВ, који је рођен ... године. Правноснажном пресудом Основног суда у Неготину ЗП2 202/14 од 27.05.2015. године, разведен је брак странака, малолетни син ВВ поверен је мајци на самостално вршење родитељског права, уређен је начин одржавања личних односа мал. ВВ са оцем, који је обавезан да учествује у издржавању малолетног детета са месечним износом од по 12.000,00 динара. Тужилац је рођен ... године, по струци је ..., запослен је у „...“ доо ... од децембра 2019. године и остварује зараду од око 50.000,00 динара. Живи са мал. ВВ у породичној кући својих родитеља у ..., који живе у истом дворишту, али у другом објекту, с тим да трошкове домаћинства и исхране носе сви заједно. Родитељи тужиоца су пензионери, отац остварује пензију од 28.000,00 динара, а мајка од 15.000 – 16.000,00 динара. Малолетни ВВ је дошао да живи код оца 22.06.2020. године и од тада се налази у његовом домаћинству. Тужилац има обавезу издржавања само према мал. ВВ, пошто је други син ГГ пунолетан. Тужена је рођена ... године, по струци је ..., раније је радила, али је сада незапослена и налази се на евиденцији НСЗ, издржава се од обављања сезонских послова, као што су резидба воћа, брање трешања и малина. Живи у изнајмљеном стану, за који плаћа кирију 70 евра. Малолетни ВВ је ученик ... школе и то ... разред гимназије, смер за ученике ...

остварује одличан успех и учествује на такмичењу из области ..., тренирао је рукомет, али тренутно није активан због актуелне епидемиолошке ситуације. Месечне потребе малолетног ВВ утврђене су у износу од 33.000,00 динара. Према мишљењу Центра за социјални рад у Неготину од 03.11.2020. године, 02.08.2021. године, 04.08.2021. године, промениле су се околности у погледу поверавања мал.детета једном од родитеља, будући да малолетни ВВ више не живи код мајке, већ да је прешао код оца, да исти жели да остане да живи код оца, што је његова аутентична жеља, о чему се дете непосредно изјашњавало пред органом старатељства и пред судом, те да је у најбољем интересу мал.детета да буде поверено оцу на вршење родитељског права, уз редовно одржавање контакта са мајком према моделу виђања изнетим у мишљењу.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да су се стекли услови за измену раније одлуке у вршењу родитељског права у делу који се односи на мал. ВВ, као и одлука о начину одржавања личних односа мајке са малолетним дететом на начин како је то ближе наведено у ставу другом изреке првостепене пресуде. Такође, правилно су нижестепени судови одлучили о висини доприноса за издржавање малолетног детета од стране тужене, као родитеља коме дете није поверено.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима која се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима који се тичу детета. Одредба члана 77. Породичног закона прописују услове за самостално вршење родитељског права и ставом 3. овог члана прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 61. Породичног закона, уређени су лични односи детета са родитељем са којим не живи.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је да, да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона, прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе. У конкретном случају имајући у виду утврђено чињенично стање, налаз и мишљење надлежног органа старатељства датог уз уважавање мишљења малолетног детета са којим родитељем жели да живи, узраст и пол детета, његове жеље и осећања, потребе и способност родитеља, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је дошло до промењених околности, због којих је потребно да се измени одлука о вршењу родитељског права у односу на ранију донету одлуку у делу у којем је мал. ВВ поверен мајци, овде туженој. И по оцени ревизијског суда, у најбољем интересу малолетног детета је да живи у домаћинству са оцем, уз начин одржавања личних односа са мајком, према датом моделу од стране надлежног органа старатељства.

Нису основани наводи ревизије којима се оспорава одлука у погледу вршења родитељског права и одржавања личних односа малолетног ВВ са мајком као родитељем коме дете није поверено, с обзиром да су нижестепени судови приликом одлучивања, имали у виду мишљење малолетног детета у ситуацији када је способно да искаже своје мишљење о томе са којим родитељем жели да живи и о начину одржавања личних односа са мајком. Када је у питању најбољи интерес детета, суд не опредељује само мишљење детета, већ и друге околности које се тичу узраста и пола детета, потреба детета, као и способности родитеља да задовољи потребе детета, што су нижестепени судови, а супротно ревизијским наводима, на правилан начин ценили и за своју одлуку дали довољне и јасне разлоге које у свему прихвата и овај суд.

Правилном применом члана 272. став 2. истог закона, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ВВ са мајком, овде туженом, у складу са мишљењем и предлогом Центра за социјални рад који је усмерен на реуспостављање нарушених породичних односа и стварање блиске везе између малолетног детета током боравка у домаћинству сваког од родитеља. Код наведеног, Врховни касациони суд налази да је на овај начин задовољен најбољи интерес малолетног детета и у овом делу.

Правилном применом одредбе члана 154. и 160. Породичног закона, према оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су правилно одлучили да тужена има могућност да издржавању малолетног детета доприноси са 6.000,00 динара месечно.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, па је нашао да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге које прихвата и овај суд. Ревизијски наводи да тужена остаје код захтева из жалбе за накнаду штете услед злоупотребе процесних овлашћења нису од утицаја на другачију одлуку, јер нису били предмет противтужбеног тражења.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, а на основу члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић